

ВІДТВОРЕННЯ НОРОК НА ПІВДНІ¹Інститут розведення і генетики тварин УААН²Одеське звірогосподарство

Хутрове звірівництво, зокрема норківництво, займає чільне місце в Україні вже декілька десятиліть. Розповсюдження норки на південь було обумовлене, мабуть, в свій час наближенням її до основного джерела корму, океанічної риби та продуктів її переробки, що зумовлювалося близькістю морських портів. Природно-кліматична зона півдня, з її високою температурою і низькою вологістю влітку, теплими зимами, інтенсивною інсоляцією не сприяє успішному розведенню норки. До того ж економічна нестабільність, у край складна кормова база, яка триває майже десятиліття, поставила господарства цього профілю у досить скрутне положення. Відповідь, як вийти з цього становища, необхідно вишукувати всім разом, і як науковцям, так і виробничникам, яким в першу чергу прийдеться відновлювати понівечену галузь, що в минулому була рентабельною і мала реальні світові показники.

Метою завдання було дослідження відтворювальної здатності норок в умовах півдня України.

Дослідження репродуктивного циклу норок трьох генотипів Одеського звірогосподарства проводили за основними показниками: статева активність самців, заплідненість самок та виживаність молодяку до відсадки. Кількість тварин у сформованих групах налічувала: 1 група – стандартно-темно-коричнева норка (СТК) n – 820 гол.; 2 група – пастель (П), коричнева група норок (bb), n – 400 гол.; 3 група – сапфір (С), кольорова група норок (aarp), n – 117 гол., з яких було згруповано відповідно 142 родини самців СТК, 64 родини – П і 22 родини – С.

В результаті досліджень встановлено, що самці всіх генотипів виявилися полігамними і співвідношення в групах становило відповідно: СТК – 1:4,77; П – 1:5,25 і С – 1:4,32. Статева активність самців складала відповідно у СТК – 91,1%, у П – 93,5% і в С – 81,6%.

У самок масове щеніння проходить у досить стислі строки і припадає на період з 24 квітня до 5 травня, в який щениться 90,7 – 94,9% самок всіх трьох типів. Відсоток мервонароджених тварин складає у групі СТК – 0,5, у П – 1,6%.

Аналіз груп тварин показав, що у виплодах самок різних генотипів самці складають від 48,6 у групі СТК до 50,6% у групі П, що говорить про нормальне співвідношення статей у гніздах.

Відсоток відходу щенят до реєстрації становить у СТК – 8,9%, у П – 14,4% і у С – 18,0%. Одна з причин такого значного відсотку відходу в групах пов'язана з агалактиєю, яка в період неякісної годівлі все частіше проявляється в господарствах. У дослідних групах вона коливається в межах 4,11 – 8,42%, зростання йде від групи СТК до групи С.

Вихід щенят на ділову самку становить відповідно в групах: СТК – 4,92 гол, П – 5,6 і С – 3,27 гол, причому багатоплідні гнізда (6 і більше щенят) складають 61,1 – 66,1%.

Таким чином, високі показники відтворення норок говорять про добру пристосованість тварин до умов півдня. Найбільш високою адаптаційною здатністю до природно-кліматичних умов півдня відзначаються норки пасель.

УДК 636.22/28.082.23

І.І. САЛІЙ¹, О.С.МОКЕЄВ¹, Л.А.ПИЛИПЕНКО², В.Г.НАЗАРЕНКО¹
**ГЕНЕАЛОГІЧНА СТРУКТУРА І СУЧАСНИЙ ГЕНОФОНД
УКРАЇНСЬКОГО ЖИРНОМОЛОЧНОГО ТИПУ ЧЕРВОНОЇ
МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ**

¹Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

²Кримська державна сільськогосподарська дослідна станція УААН

Завезені з 1963 року в Україну для схрещування з червоною степовою породою бугаї англеської і червоної датської порід по батьківській стороні родоводу відносяться до 36 споріднених груп, з яких тільки шість мають зв'язок із старими лініями, а останні (до яких відноситься близько 92% всього поголів'я) в тій чи іншій мірі – з червоною датською породою. Поголів'я бугаїв, в основному, відрізнялося високою генетичною однорідністю, яка складала більше 80%. Більшість родоводів бугаїв в трьох рядах предків, як із боку матері, так і батька мають спільних предків, таких, як Ерлаухт 17390, Монарх 18965, Хілус 17750, Хеброн 17775, Цирус 16497, Корбітць 16496, Еркер 17021, Глянць 17515, Герд 17534, Трол 15502, Ердол 17011, Мюнцер 19115. Тому, щоб запобігти неконтрольованого інбридингу, проводилася ротація ліній в зонах діяльності племінних господарств, облік родинних зв'язків раніше використовуваних плідників із запланованими.

Як за чисельністю поголів'я продовжувачів, так і якістю племінної продукції завезені бугаї далеко не рівноцінні. Найбільш поширеними є представники 11 споріднених груп: Цируса 16497, Фрема 17291, Монарха 18965, Корбітця 16496, Банко 19665, Кадета 13164, Тріо 15409, Ідеала 19872 і Старо 20135, на долю яких приходилося 71,5% (1264 голови) всього поголів'я бугаїв, що використовувалися при створенні жирномолочного типу в червоній молочній породі. В інших 17 групах налічувалося від 6 до 46 бугаїв-плідників.

За останні роки число споріднених груп в породі зменшилося з 28 до 17. Зникли з племінних племпідприємств бугаї споріднених груп Філістера 16478, Теодора 15394, Тільбурга 15469, Улька 15672, Трестера 15484, Ломбарда 18794, Фрайгера 17357, Холма 19078, Фіно 17177, Коломбо 16528, Кабула 16460. Навпаки, бугаї споріднених груп Монарха 18965, Цируса 16497, Банко 19665, Ідеала 19872, Старо 20135, Дорфкеніга 16882, Фрема 17291 одержали найбільше поширення. Їх налічується тепер в 2-4 рази більше порівняно з завезеними.

Бугаї спорідненої групи Цируса 16497 використовувалися в 7 областях. Це його сини Еркер 17021, Глянць 17515, Грейнерт 17629, Хілус 17750, Герку-